

THEOSOFISCHE BIBLIOTHEEK.

5^e SERIE.

No. 28.

GEBRUIK EN MISBRUIK

VAN PSYCHISCHE VERMOGENS

DOOR C. W. LEADBEATER IN "SOME GLIMPSES

OF OCCULTISM". (UIT HET ENGELSCHE VERTAALD

DOOR MR. J. D. v. K. V.) - - - - -

1907.

UITGAVE VAN DE THEOSOFISCHE UITGEVERS-
MAATSCHAPPIJ

AMSTELDIJK 76 en 79, AMSTERDAM.

W. H. Meermink
250

GEBRUIK EN MISBRUIK
VAN PSYCHISCHE VERMOGENS
DOOR C. W. LEADBEATER. UIT
HET ENGELSCH VERTAALD
DOOR J. D. v. K. V.. :- :- :-

Eigendom van de
T.V.N.A.,
Kilisstraat 7 - Utrecht

1907.
UITGAVE VAN DE THEOSOFISCHE UITGEVERS-
MAATSCHAPPIJ, AMSTELDIJK 79, AMSTERDAM.

GEBRUIK EN MISBRUIK VAN PSYCHISCHE VERMOGENS.

Strikt genomen beteekenen psychische vermogens de vermogens van de ziel, omdat het woord psychisch is afgeleid van het Grieksche psyche, de ziel. Maar in de gewone taal wordt deze uitdrukking meer gebruikt om aan te duiden wat wij in de Theosofie de vermogens van het astraal lichaam zouden noemen of in vele gevallen zelfs die welke behooren tot het etherisch deel van het grofstoffelijk lichaam. Wanneer men van menschen spreekt als "psychisch" beteekent dat niets meer dan dat zij sensitief zijn — dat zij soms meer zien of hooren dan de meeste menschen rondom hen tot nu toe in staat zijn te zien of te hooren. Ofschoon het natuurlijk waar is, dat dit gezicht een vermogen is van de ziel, is het evenzeer waar, dat alle vermogens die wij in het stoffelijk leven ten toon spreiden ook vermogens zijn van de ziel, want onze lichamen, hetzij astraal of grofstoffelijk, zijn ten slotte slechts voertuigen. Wat gewoonlijk een "psychisch vermogen" genoemd wordt is dan slechts een zeer geringe uitbreiding van de gewone vermogens; maar de uitdrukking wordt soms gebruikt om andere openbaringen in te sluiten die

onder de menschen nog eenigszins abnormaal zijn zooals het mesmerisch vermogen of het vermogen der gedachte-genezing. Daar de wil ongetwijfeld een eigenschap van het ego is en daar deze zoowel in het mesmerisme als bij de gedachte-genezing de beweegkracht is, komt het mij voor, dat wij ons moeielijk kunnen verzetten tegen de toepassing in deze gevallen van de uitdrukking psychisch vermogen. Heel dikwijls worden telepathie en psychometrie beschouwd als onder hetzelfde hoofd vallende, ofschoon deze in werkelijkheid slechts een eenigszins ongewone gevoeligheid aanduiden voor indrukken van buiten. In werkelijkheid zijn deze vermogens der ziel ieder menschenkind aangeboren ofschoon zij tot nu toe slechts bij weinigen zijn ontwikkeld en zelfs bij dezen slechts gedeeltelijk werken tenzij zij het onberekenbare voordeel van een bepaalde occulte oefening hebben gehad.

DE GEOEFENDE EN DE ONGEOEFENDE.

In mijn lezingen over helderziendheid moest ik dikwijls een bepaald onderscheid maken tusschen den geoefenden en den ongeefenden mensch. Voordat wij de zaak praktisch gaan onderzoeken kunnen wij slechts een zeer gering denkbeeld hebben welk een enorm verschil in de bekwaamheid van den mensch de bepaalde oefening in het gebruik van zulke vermogens maakt. Feitelijk zijn al degenen, die wij in dit Westersche land gewoonlijk voor psychisch houden geheel ongeoeffend.

Zij zijn eenvoudig personen, die iets van dit hoogere vermogen bezitten, dat hun ingeboren is als het gevolg van pogingen die zij in vroegere levens hebben aangewend om die te verkrijgen — mogelijk als Vestaalsche maagden in oude tempels of misschien als de uitvoerders van minder gewenschte vormen van tooverij in de middeleeuwen. In de meeste gevallen, hebben zij zulke vermogens in dit leven eenigszins blind gebruikt of hebben zij misschien zelfs in het geheel geen bewuste poging gedaan om ze te gebruiken maar hebben zij zich er veeleer tevreden mee gesteld om de indrukken die tot hen kwamen op te nemen.

In Indië en in andere Oostersche landen zijn deze dingen gedurende zeer vele eeuwen wetenschappelijk bestudeerd, zoodat daar ieder, die teekenen van zulk een ontwikkeling vertoont, wordt geleerd hetzij om de openbaringen daarvan geheel te onderdrukken of anders om zich onder de bepaalde leiding te stellen van hen die het onderwerp volkomen verstaan. Het Indische verstand beschouwt deze vraagstukken van een geheel ander gezichtspunt. Den Hindoe schijnt enkel sensitiviteit een ongewenschte eigenschap toe, uit angst dat het in mediumschap ontaardt — een toestand dien hij met den uitersten afschuw beschouwt. Hem schijnen deze vermogens der ziel niet in het minst abnormaal toe; hij weet dat ze iederen man worden aangeboren en dus is hij volstrekt niet verbaasd wanneer zij zich bij gelegenheid openbaren. Maar hij weet

ook, dat wanneer ze niet zorgvuldig worden geoefend en volmaakt worden beheerscht zij zeer licht hun bezitter in de eerste dagen van zijn ervaring kunnen misleiden.

De Indische studeerende weet met betrekking tot deze zaken wat hij doet want zij zijn alle duizenden van jaren geleden volkomen geclassificeerd. Er zijn vele leermeesters in Indië, die iemand psychisch zullen oefenen geheel zooals hier iemand in athletiek of in de praktijk van de één of andere wetenschap kan worden geoefend. In Oostersche landen is de geheele zaak gesystematiseerd en al diegenen, die hier psychisch en helderziend worden genoemd zouden in de Oost als niet zeer veel belovende leerlingen worden beschouwd. Inderdaad ik geloof, dat vele der Oostersche leeraren liever niet op zich zouden nemen iemand te ontwikkelen, die al iets van deze psychische vermogens heeft omdat men heeft opgemerkt, dat zoo iemand gewoonlijk veel moet afleeren en veel moeilijker kan worden geleid en geoefend dan iemand in wien tot nu toe zulke vermogens zich niet hebben geopenbaard. In het Oosten begrijpen zij al deze dingen volkomen; daar wordt iemand van het begin af in het gebruik zijner vermogens geoefend en de kansen op dwaling en misrekening worden hem duidelijk uitgelegd en daarom is het natuurlijk veel minder waarschijnlijk dat hij er het slachtoffer van wordt.

In onze Westersche landen heeft helderziendheid een slechte vermaardheid wegens het feit, dat er

velen zijn die haar beweren te bezitten, doch die voortdurend geen succes hebben en grove mislagen begaan in hun pogingen. Misschien zijn er sommigen onder deze, die eenvoudig onbeschaamde oplichters zijn maar ik stel mij voor, dat de meerderheid werkelijk een gedeeltelijke ontwikkeling van dit vermogen heeft, ofschoon zij dikwijls zelfs het weinige dat zij hadden, geheel verkeerd begrepen. Zeker zou niemand in het Oosten ooit in het publiek verschijnen of op eenigerlei wijze als helderziend bekend zijn, tot hij ver genoeg was geoefend dat er in het geheel geen mogelijkheid bestond voor het begaan van de gewone grove fouten, die zoo pijnlijk algemeen zijn onder de zoogenaamde helderzienden hier: wanneer wij dit feit begrijpen, zien wij dadelijk hoe groot het verschil is tusschen den geoefende en den ongeefende en hoe héél weinig gewoonlijk op den laatste kan worden vertrouwd. De meeste psychischen onder ons houden zichzelf voor onfeilbaar en denken, dat de mededeelingen en indrukken die hen bereiken altijd van de allerhoogste gebieden komen; maar de waarheid is, dat een klein beetje gezond verstand en studie van het onderwerp hun zouden toonen, dat zij zich hierin vergissen. Ongetwijfeld is het in zekere mate streelend voor ieder's eigenwaan om te veronderstellen dat hij uitsluitend het vermogen heeft om met den één of anderen grooten aartsengel in gemeenschap te komen; maar als hij slechts de moeite wil nemen om de

literatuur over dit onderwerp te lezen dan zal het spoedig blijken dat vele honderden andere menschen ook hun particuliere aartsengelen hebben gehad en zich desalniettemin heel dikwijls gruwelijk hebben vergist. Natuurlijk kon geen geofende met mogelijkheid in zulk een dwaling vervallen; maar zooals ik zeide, de groote meerderheid onzer psychisch ontwikkelden in Europa en Amerika zijn geheel ongeoeffend. Sommigen hunner genieten wel eens eenige leiding van doode menschen — geestgeleiders zooals zij dikwijls genoemd worden — maar deze is zeer zelden van nauwkeurigen en praktischen aard en gewoonlijk richt die zich meer op mediumschap en algemeene sensitiviteit dan op het verkrijgen van bepaalde beheersching en zelf-ontwikkeling.

Ik betwijfel zeer of wel een groot aantal onzer Westersche psychischen zich voor een oogenblik zouden willen onderwerpen aan de soort oefening die de wijzere meesters van het Oosten als noodig beschouwen. Daar moet iemand met volharding en geduld altijd weer dezelfde allereenvoudigste dingen beproeven tot hij er in slaagt zijn resultaten handig en volkomen te verkrijgen; men verwacht van hem, dat hij zijn kennis van hoogere gebieden stap voor stap opbouwt op die waarmee hij al vertrouwd is en hij wordt niet aangemoedigd tot een hooge vlucht, die zijn voeten zou opheffen van den grondslag van vastgestelde feiten. Onze Westersche psychisch ontwikkelden zouden zich

waarschijnlijk zeer beleedigd achten wanneer men hen ijverig liet werken aan zelfbeheersching op de wijze die altijd als een van zelfsprekende zaak wordt geeischt in alle Oostersche scholen waar deze psychische vermogens worden ontwikkeld.

STUDIES, DIE NIET BEPAALD PSYCHISCH ZIJN.

Ik vermoed, dat velen onder psychische vermogens astrologie, voorspelling uit de palmen van de hand en schedelleer zouden rangschikken. Ik meen echter, dat wij niet gerechtigd zijn, deze als psychisch te beschouwen, daar bij elk hunner de theorie deze is, dat de resultaten worden verkregen door het maken van gevolgtrekkingen uit feiten en waarneming. De astroloog stelt de positie der sterren op elk gegeven oogenblik vast en daarnaar maakt hij zijn horoscoop of figuur en daarna neemt men aan, dat het slechts een quaestie van berekening is om te ontdekken welke invloeden aan het werk zijn. Op dezelfde wijze neemt de voorspeller uit de lijnen der hand deze eenvoudig waar en geeft dan zijn beschrijving volgens de aangenomen regels zijner wetenschap; en hetzelfde wordt gedaan door den schedelkundige uit zijn onderzoek van de verschillende talrijke vormen van den schedel. In al deze wetenschappen ligt de eigenlijke bedrevenheid in de bekwaamheid om de aanwijzingen, die elkaar tegenspreken tegen elkaar op te wegen en juist tusschen deze te beslissen;

en vele bedrjvers dezer kunsten worden bij zulk een beslissing geholpen door indrukken die veel nader komen bij een psychisch vermogen. Aan deze laatsten zouden wij misschien den naam psychisch vermogen kunnen toekennen maar minder goed aan deze wetenschappen zelf, zoodat ik ze voor het doel onzer lezing ter zijde meen te kunnen stellen. Soms gebeurt het, dat iemand, die deze kunsten beoefent, gewoon is indrukken en mededeelingen te ontvangen van het één of andere astrale wezen — indrukken, die hem zeer veel helpen om juist te oordeelen naar aanleiding van de hem voorgelegde feiten. Het is duidelijk, dat in dit geval het succes dat hij kan behalen niet is te danken aan zijn eigen psychische vermogens maar aan de waarneming die het gewone astraal vermogen aan zijn vertrokken helper geeft.

Evenzoo schijnt het mij niet toe, dat mediumschap moet worden erkend als een psychisch vermogen of inderdaad eigenlijk zelfs als een vermogen in het algemeen. Hij, die medium is, oefent geen kracht uit maar doet integendeel afstand van zijn rechtmatig bezit van of bestuur over zijn eigen organen of beginselen. Het is van het grootste belang voor een medium dat zijn beginselen gemakkelijk kunnen worden gescheiden. Wanneer hij een trance- of schrijvend medium is, beteekent dat dat ieder astraal wezen gemakkelijk bezit kan nemen van zijn grove lichaam en of de hand of de geluidsorganen gebruiken, zoodat hij eenvoudig iemand

is, die gemakkelijk door een doode kan worden uitgedreven. Wanneer hij aan den anderen kant een materialiseerend medium is (hetzij dat de materialisaties volkomen en zichtbare vormen zijn, of slechts zichtbare handen, die de aanzittenden op een séance aanraken of muziekinstrumenten bespelen of kleine voorwerpen rondragen) is de bijzondere eigenschap, die hij bezit deze, dat etherische of zelfs grove stof gemakkelijk aan zijn lichaam kan worden onttrokken en voor de verschillende werkzaamheden der séance gebruikt. Men zal inzien dat in al deze gevallen het medium passief en niet actief moet zijn, zoodat hij gemakkelijk kan worden aangegrepen en bezeten. Het is duidelijk dat men hem in het geheel niet kan beschrijven als een vermogen bezittende of dat gebruikende, maar veeleer als in staat om zich in een toestand te brengen waarin hij zich zonder moeite kan overgeven aan de macht van anderen.

BEWUSTE PSYCHISCHE VERMOGENS.

Het schijnt mij toe, dat wij dus den titel psychische vermogens kunnen behouden voor het bepaalde gebruik van den wil of van de astrale of etherische zintuigen — dat wil zeggen, wij kunnen insluiten de echte en beheerschte helderziendheid, gedachte-genezing, mesmerisme, telepathie en psychometrie. Er wordt ook voortdurend een groote massa onbewuste psychische kracht

uitgeoefend en daarover zal ik later spreken; maar wij zullen eerst de bewuste uitoefening van kracht nemen. De bewuste uitoefening dezer vermogens is thans slechts voor weinigen onzer weggelegd. Het is volstrekt niet ongewoon, menschen te vinden die veel mesmerische kennis bezitten; en een heel aardig aantal menschen hebben op verschillende manieren een groote geneeskraft; maar wanneer men dit vergelijkt met de geheele bevolking zijn er slechts zeer weinigen. De onbewuste vermogens worden door ons allen bezeten en wij gebruiken ze allen in meerdere of mindere mate.

Hen, die deze bewuste psychische vermogens bezitten en gebruiken zou ik willen zeggen dat alle misbruikt kunnen worden, zoodat het zeer noodig is dat groote zorg ten aanzien daarvan wordt aangewend. Er is een zeer goede algemeene regel die algemeen met betrekking tot al zulke zaken van toepassing is en dat is de regel van volmaakte onzelfzuchtigheid. Wanneer zij, die zulke vermogens hebben die op eenigerlei wijze tot persoonlijken winst aanwenden, hetzij van geld of van invloed, is dat bepaaldelijk een misbruik. Dit zijn waarlijk vermogens der ziel; zij staan in verband met den vooruitgang van den mensch en met zijn hooger ontwikkeling en voor die hooger ontwikkeling alleen moeten zij gebruikt worden. Dit is voor hem die deze vermogens bezit een zeer belangrijk punt om te bedenken; dit is de eenige volstrekt veilige regel, die voor hun gebruik kan worden gegeven.

Dit zijn in alle gevallen sporen van de toekomst van het menschelijk ras. Wanneer deze hogere vermogens die eens tot elk onzer zullen komen door elk voor zichzelf zullen worden gebruikt zal de toekomst zeer donker en vreeselijk zijn. Wanneer aan den anderen kant, de menschen, wanneer deze vermogens zich ontwikkelen, leeren, ze voor het opheffen en het helpen van het ras aan te wenden, zal die toekomst schitterend en grootsch zijn. Ons gedenkschrift zegt ons, dat er in het verre verleden een machtig ras was, dat deze vermogens volledig bezat; maar dat ras gebruikte ze over het geheel verkeerd en tengevolge daarvan verdween het. Wij van het vijfde hoofdras moeten op onze beurt ook dezelfde proef doorstaan, wij moeten dezelfde vermogens erven. Hun verschijning onder ons van tijd tot tijd is een onderpand van den tijd wanneer zij binnenkort algemeen zullen worden, wanneer zij in wijden kring begrepen en aangenomen zullen worden.

De groote vraag is, of wij, wanneer we onze voorgangers zoover hebben nagevolgd, hen tot het eind toe zullen navolgen; of wij wanneer wij deze vermogens hebben ontwikkeld zooals zij deden, we die ook, zooals zij deden, zullen misbruiken; want als wij dat doen, is het zeker dat wij hen ook in hun vernietiging zullen volgen. Wanneer wij, zooals wij mogen hopen, het wat beter zullen doen dan zij, wanneer er een grooter verhouding zal zijn, die deze vermogens ten goede van de

menschheid haar geheel zullen gebruiken, dan kan het zijn dat de verdoeming wordt afgewend en dat het gezond verstand en het maatschappelijk voelen van de meerderheid hun gebruik voor zelfzuchtige doeleinden zal veroordeelen en beperken. Maar wanneer dat zoo zal zijn, wanneer wij deze grootere verhouding zullen hebben van hen die begrijpen en die hun vermogens verstandig gebruiken, dan is het zeker, dat wij nu moeten beginnen, nu deze dingen nog slechts in kiem onder ons zijn; thans moeten wij beginnen ze onzelfzuchtig te gebruiken en wij moeten geheel het denkbeeld op zij zetten ze ten bate van het lager zelf aan te wenden. Er is reeds een veel te groote neiging in die richting; de grijpzuchtige inhaligheid van de onwetenden leidt hen er toe elk nieuw voordeel, dat zij meenen te kunnen verkrijgen aan te wenden, ten einde een beetje meer geld te verdienen, een beetje meer vooruit te komen of een beetje meer roem te verkrijgen voor het armzalige persoonlijke zelf.

Het aanbreken van deze hoogere vermogens moet nooit worden bedorven door zulke gedachten of gevoelens. Wij moeten eraan denken, dat deze vermogens een grootere verantwoordelijkheid meebrengen, dat de man die ze bezit reeds in een andere positie is, daar hij reeds binnen het bereik komt van grootere mogelijkheden in vele richtingen. Wij begrijpen dit zeer gemakkelijk in andere en meer zuiver stoffelijke zaken en niemand onzer

zou er aan denken de verantwoordelijkheid van den wilde, wanneer hij een moord begaat of rooft op eenigerlei wijze gelijk te beschouwen aan de onze wanneer wij in dezelfde misdaad zouden vervallen. Dat is eenvoudig omdat wij meer kennis bezitten dan hij en dus beseft iedereen, dat van ons meer moet worden verwacht. Het is duidelijk dat volkomen hetzelfde waar is ten aanzien der kwestie van deze meerdere kennis — deze kennis die zooveel meer macht met zich brengt; want meer macht beteekent meer gelegenheid en dus meer verantwoordelijkheid.

MESMERISME EN GEDACHTE-GENEZING.

In vorige lezingen heb ik reeds de Theosofische meening verklaard met betrekking tot mesmerisme en gedachte-genezing, zoodat ik mij nu ten aanzien dier onderwerpen niet behoef te herhalen. Het is heel gemakkelijk te zien hoe het eerste zou kunnen worden misbruikt — hoe het met groot gemak zou kunnen worden aangewend om iemands gemoed te beheerschen en hem onrechtmatig te beïnvloeden ten einde den operateur te begunstigen. Soms hoort men van zulke gevallen waarbij iemand die een positie of een ander die geld wil verkrijgen een onrechtmatigen mesmerischen invloed aanwendt en daardoor zichzelf doet benoemen voor een betrekking, die hij klaarblijkelijk ongeschikt is te vervullen of misschien verkrijgt, dat hem geld wordt gegeven of hem als legaat vermaakt terwijl

het volgens gewone wetsvoorschriften in andere handen zou zijn overgegaan. Het is heel gewoon, dat men aankondigingen ziet in de couranten van menschen die openlijk verklaren den mesmerischen invloed te leeren met het erkende doel dat die in gewone zaken zal worden aangewend opdat de persoon die er gebruik van maakt op deze wijze den ongelukkige die met hem in den handel in aanraking komt de baas zal zijn.

Het is terstond duidelijk, dat dit ernstige misbruiken zijn, en ik vind dat wij zeker onder deze moeten rangschikken dat gebruik van het mesmerisch vermogen dat zoo dikwijls in het openbaar wordt vertoond — dat hetwelk het sujet op de een of andere manier belachelijk maakt. Aan den anderen kant is er geen twijfel aan, dat mesmerisme zeer nuttig en met voordeel kan worden aangewend voor geneeskundige doeleinden. Zooals ik in mijn lezing over dat onderwerp verklaarde, is het gewoonlijk mogelijk, een patient pijnen als hoofd- of tandpijn door middel van weinige passen af te nemen zonder hem in trãnce-toestand te brengen. Inderdaad, ik stel mij voor, dat een zeer groot aantal kwalen waarvan het vleesch erfgenaam is op deze wijze zou kunnen worden genezen zonder gebruik te maken van de trance. Deze laatste moet maar zeer spaarzaam worden gebruikt daar zij meebrengt de beheersching van den wil van den eenen mensch door een ander; bijna het eenige geval waarin zij ongetwijfeld

te rechtvaardigen is, is dat van een heilkundige operatie. Wij zullen vele mededeelingen vinden over het gebruik daarvan met gunstigen uitslag in zulke gevallen in de werken van Dr. Esdaile te Calcutta en Dr. Elliotson te Londen. Men kan even gereedelijk inzien hoe gemakkelijk het zou zijn, misbruik te maken van het vermogen der gedachte-genezing. Het wordt dikwijls aangewend eenvoudig als een middel om geld te verdienen; en het schijnt mij toe, dat overal waar dit gedaan wordt er een groot gevaar is voor onzuiverheid in de beweegredenen, gebrek aan nauwgezetheid in de praktijk. Somtjids wordt gezegd, dat zij, die al hun tijd en kracht aan het genezen van anderen geven, zelf op de één of andere manier hun levensonderhoud moeten verdienen en dat in dit opzicht gedachtegenezing op dezelfde lijn staat als de gewone geneeskunde. Ik voel mij niet in staat om met die laatste bewering mee te gaan. In het geval van den gewonen dokter weten wij allen, dat hij een kostbaren studietijd heeft doorgemaakt om hem in staat te stellen de bijzondere nooden van het menschelijk lichaam te behandelen; en zij beseffen allen wat het is dat wij van hem koopen — de diensten die zijn handigheid en ervaring hem in staat stellen te onzer beschikking te stellen. Maar de gedachtegenezer is dikwijls totaal onwetend en heeft geen enkele voorafgaande studie gemaakt; en in ieder geval gebruikt hij een kracht die

niet kan worden gemeten op het stoffelijk gebied daar zij in werkelijkheid behoort tot iets hoogers en minder materiëls. Wanneer zulk een praktizijn zelf geen middelen heeft en al zijn tijd besteedt aan het werk om ziekten te genezen kan er geen bezwaar tegen bestaan dat hij een geschenk aanneemt die een dankbare patient hem zal willen geven ter belooning van de hulp die hij hun heeft verschaft; maar het schijnt mij toe dat het in hooge mate ongewenscht en in strijd is met den geheelen geest der occulte leering om een bepaalden prijs vast te stellen voor diensten van dezen aard. Dit is een zaak die ieder moet beslissen volgens zijn eigen geweten; maar het is zeker allergevaarlijkst om eenig element van persoonlijke winst in te voeren bij het gebruik van vermogens, die tot deze hoogere gebieden behooren. Het is zeker beter om in dit geval zelfs den schijn van het kwade te vermijden.

HELDERZIENDHEID.

Dit alles is ook waar van helderziendheid. Ongetwijfeld kan elk vermogen van dien aard, dat iemand bezit op zeer vele wijzen ten goede worden gebruikt. Voor iemand die dit vermogen bezit, liggen hoogere werelden gedeeltelijk open, ten minste soms, en daarom kan dit vermogen gebruikt worden om te leeren. Tot dit doel is het noodig dat de helderziende een zeer zorgvuldige studie

maakt van de letterkunde over het onderwerp opdat hij kan zien wat anderen die dit vermogen bezitten, vroeger hebben geleerd opdat hij door hun ervaring kan worden geleid en de valstrikken moge vermijden waarin sommigen hunner zijn gevallen. Natuurlijk heeft een helderziende, die het onderwerp niet bestudeert, die geen poging aanwendt om te bewijzen wat hij waarneemt, kans om ernstig te worden misleid en door zijn wilde voorspellingen en beschrijvingen het heele onderwerp in discrediet te brengen bij hen die het nog niet begrijpen. Maar voor iemand, die dit vermogen gebruikt met gezond verstand en zonder zelfbedrog, veelmeer met een wetenschappelijken geest van onderzoek dan met de hoop er persoonlijk iets bij te winnen, kan het een bron zijn niet alleen van groot genot maar ook van grooten vooruitgang. Niet alleen kan hij kennis verkrijgen voor zichzelf — kennis die hij aan zijn medemenschen kan mededeelen — maar door middel daarvan kan hij ook leeren zien wanneer en op welke wijze menschen hulp noodig hebben en den weg te onderscheiden waarlangs deze met het meeste resultaat kan worden gegeven. Door middel daarvan kan hij dikwijls zien waar een vriendelijk woord bijzonder noodig is, waar een liefderijke, vertroostende, versterkende gedachte kan worden gezonden met de zekerheid van een onmiddellijk resultaat. De helderziende heeft tenminste een beetje meer macht ten goede dan zijn medemenschen wanneer

hij slechts wil uitkijken naar gelegenheden om die te gebruiken als hij altijd er maar eerder aan wil denken anderen te helpen dan iets voor zichzelf te winnen. Schoone vooruitzichten openen zich voor ons wanneer wij denken aan het vermogen dat in niet ver verwijderde toekomst in het bezit zal zijn van allen; de mensch die nu tot zekere hoogte helderziend is begint zelfs reeds iets binnen te halen van den oogst van aanleg ten goede, die tot ons allen zal komen wanneer het ras vooruitgaat. De helderziende, die volkomen onzelfzuchtig is, wiens meerdere vermogens zorgvuldig in evenwicht worden gehouden door een krachtig en flink gezond verstand kan een massa goed doen in de wereld en kan geestelijken vooruitgang voor zichzelf verkrijgen juist door het helpen van zijn medeschepselen.

Het is niet moeielijk te zien, dat dit een vermogen is dat vreeselijk misbruikt kan worden. De meerdere inlichtingen over anderen die het zijn bezitter in handen geeft, kunnen worden aangewend en worden somtijds ongelukkigerwijze aangewend tot persoonlijke winst, tot het voldoen van nieuwsgierigheid en zelfs voor het afpersen van geld. Hieruit zien wij hoe wezenlijk noodig het is dat de helderziende de karaktertrekken bezit van een fatsoenlijk man en wanneer hij behoort tot de klasse die wij in de Theosofie de eerste-klas-pitri noemen is dit natuurlijk het geval.

SCHANDELIJK MISBRUIK ERVAN.

Ongelukkig kan helderziendheid worden verkregen door minder ontwikkelde zielen die niet de aandriften bezitten van den mensch van fijn gevoel, zooals wij kunnen zien uit sommige van de schandelijke advertenties die zoo herhaaldelijk in onze bladen verschijnen. Daar zien wij menschen onbeschaamd bekend maken, dat zij bereid zijn helderziend vermogen tot ieders beschikking te stellen ten einde hun te helpen om in de één of andere speculatie een oneerlijk voordeel te verkrijgen boven zijn medemenschen, dat zij hem willen helpen om andere menschen te berooven onder het voorwendsel van te spelen of te wedden op paarden-rennen. Op deze wijze werken zij op de laagste hartstochten van den mensch, dalen zij af van wat een hooger en reiner gebied moest zijn in het vuilste slijk van het laagste stoffelijk bestaan.

En dit zijn niet de eenige overtreders, want wij zien dikwijls annonces van menschen die beweren helderziendheid of geheime wetenschap van de één of andere soort te leeren in ruil voor zooveel dollars of pond. Deze weinig nauwgezette lieden kunnen bestaan en vooruitkomen eenvoudig omdat het publiek tot nu toe volkomen onwetend is omtrent de ware voorwaarden voor al zulke leering. Het is een volstrekt zekere regel dat geen waar occultist zich ooit in de courant heeft

geadvertteerd en dat geen waar occultist nog ooit geld heeft aangenomen voor occulte leering of inlichting. Op het oogenblik dat iemand adverteert — op het oogenblik dat hij geld aanneemt voor eenigen dienst die beweerd wordt van occulten aard te zijn — op dat oogenblik brandmerkt hij zich als iemand die geen waar occultisme heeft te geven. Ware leering in die richting kan slechts worden verkregen van erkende scholen van occultisme die bestaan onder de voogdijschap van de groote Broederschap; en iederen leerling daarvan wordt streng verboden geld aan te nemen voor het gebruik van eenige psychische kracht. Zoodat al deze lieden zichzelf veroordeelen, terwijl reeds uit hunne annonces zelf deze veroordeeling blijkt; en wanneer zij vooruitkomen en rijk worden van den eigendom van hen, die zij bedriegen, hebben zij die dit ondergaan slechts aan zichzelf de resultaten van hun eigen dwaze lichtgeloovigheid te danken. Ik herhaal nog eens dat er één, slechts één volstrekt veilige regel is ten aanzien van het gebruik van al deze hoogere vermogens en deze is dat zij nooit onder eenige voorwaarde voor eenig zelfzuchtig of persoonlijk doel worden gebruikt.

ONBEWUSTE PSYCHISCHE VERMOGENS.

Laten wij ons thans van deze vermogens, die slechts aan weinigen toebehooren, wenden tot die andere, die wij allen bezitten en gebruiken zelfs al zijn we ons totaal onbewust daarvan. Het eerste

en grootste van deze is de gedachtekracht. Menigeen heeft vaag gehoord dat gedachten dingen zijn en toch heeft die bewering voor hem geen zeer werkelijke of bepaalde beteekenis. Wanneer hij gelukkig genoeg is helderziendheid te hebben ontwikkeld tot de hoogte van het mentaal gebied, zal hij in staat zijn volkomen getuigenis af te leggen van het enorme belang van de waarheid die in die bewering is uitgedrukt. Wanneer hij, de zintuigen van het mentaal lichaam gebruikende, daarmede de mentale lichamen van zijn medemenschen beschouwt, zal hij zien, hoe gedachte zich op dat gebied openbaart en welk gevolg zij teweegbrengt. In het mentaal lichaam van den mensch, vertoonen gedachten zich het eerst aan helderziende waarneming als een trilling die ontstaat in de stof van dat lichaam. Uit de platen, die ik in "den zichtbaren en onzichtbaren mensch" heb gepubliceerd kan men zich eenig denkbeeld maken hoe dit mentaal lichaam den mensch voorkomt, die in staat is, het te zien; ofschoon de teekeningen, die in dat boek gegeven worden natuurlijk slechts een poging zijn om in doorsnede en op het stoffelijk gebied iets weer te geven van den hooger en veel grootscheren en ruimeren indruk die in werkelijkheid op dat hooger gebied door de verschijning van dat lichaam gemaakt wordt. Wanneer iemand denkt, terwijl een helderziende acht op hem slaat, zal de laatste zien, dat een trilling in het mentaal lichaam ontstaat en dat deze trilling

twee verschillende gevolgen heeft. In de eerste plaats heeft zij evenals alle andere trillingen de neiging om zich aan de omringende stof, die in staat is om die te ontvangen, mede te deelen; en dus is, daar de atmosfeer vervuld is van mentale stof, die gemakkelijk in beweging wordt gezet in antwoord op een dergelijke aansporing, de eerste uitwerking een soort van kabbelen dat zich door de omliggende ruimte uitbreidt geheel zooals men, wanneer een steen in een vijver wordt geworpen, kabbelingen zal zien die uit dat middelpunt over de oppervlakte van het water uitstralen. In dit geval heeft de uitstraling niet in één vlak plaats maar in alle richtingen evenals de stralen van de zon of van een lamp. Men herinnere zich dat de mensch leeft in een groote zee van mentale stof, geheel zooals wij hier op het stoffelijk gebied midden in den dampkring leven ofschoon wij er zoo zelden aan denken. Deze gedachtetrilling straalt derhalve naar alle kanten uit, minder krachtig wordende in verhouding tot den afstand van haar bron. Evenals alle andere trillingen heeft ook deze weer de neiging om opnieuw te ontstaan wanneer de gelegenheid daarvoor wordt geboden; en daar iedere soort van gedachte wordt voorgesteld door zijn eigen trillingssnelheid, beteekent dit feit dat altijd wanneer deze golf tegen een ander mentaal lichaam aanslaat deze de neiging heeft om in zijn geest een gedachte op te wekken gelijksoortig met die welke van te voren in den geest van den denker was opgerezen.

De afstand tot welke zulk een gedachtegolf zou doordringen, de kracht en volharding waarmede zij de mentale lichamen van anderen zou treffen, hangen af van de kracht en duidelijkheid der oorspronkelijke gedachte. De stem van iemand die spreekt zet geluidsgolven in de lucht in beweging, die in alle richtingen van hem uitstralen en zijn boodschap brengen aan allen, die — zooals wij het noemen — binnen gehoor zijn; en de afstand waarheen zijn stem kan doordringen hangt af van de kracht en duidelijkheid van zijn uiting. Geheel op dezelfde manier zal de krachtige gedachte veel verder dragen dan de zwakke en onbesliste; maar duidelijkheid en bepaaldheid zijn van zelfs nog grooter belang dan kracht. Maar evenals de stem van iemand, die spreekt ooren kan treffen, die geen acht er op slaan, wanneer de menschen reeds bezig zijn met zaken of genoegens, zoo kan een krachtige gedachtegolf voorbijstrijken zonder den geest aan te doen van iemand, die al geheel in beslag genomen is door een andere gedachtereeks. Zeer vele menschen echter, denken niet zeer bepaald of krachtig behalve wanneer zij zich juist bezighouden met de één of andere zaak die hun heele aandacht vraagt. Bijgevolg zijn er altijd vele gemoederen binnen ons bereik die zeer licht krachtig kunnen worden beïnvloed door de gedachten die tegen hen aanstooten; en daarom zijn wij bepaaldelijk verantwoordelijk voor de gedachten die wij uitzenden en voor de gevolgen die zij bij anderen teweegbrengen.

Het is duidelijk, dat dit een psychisch vermogen is, dat wij allen bezitten, dat wij allen voortdurend uitoefenen; en toch hoe weinigen onzer denken er ooit aan of aan de ernstige verantwoordelijkheid, die het meebrengt. Onvermijdelijk en zonder eenige krachtsinspanning onzerzijds moet iedere gedachte, die wij toestaan in ons gemoed te blijven het gemoed van anderen om ons heen beïnvloeden. Ga eens na, hoe vreeselijk de verantwoordelijkheid zou zijn wanneer deze gedachte onrein of slecht ware, want wij zouden dan onder onze medemensen een moreele besmetting verbreiden. Bedenk dat honderden en duizenden menschen binnen in zich verborgen kiemen van kwaad hebben — kiemen, die misschien nooit tot bloei komen en vrucht dragen tenzij de één of andere kracht van buiten er op speelt en ze in werkzaamheid brengt. Wanneer gij aan een onreine of goddelooze gedachte toegeeft, kan de trilling, die zij aldus voortbrengt de factor zijn, die een kiem tot werkzaamheid doet ontwaken en maakt dat die begint te groeien; en zoo kunt gij een ziel een neerdalende loopbaan doen beginnen. Later kan deze kwade gedachte, woorden en daden doen opbloeien en deze kunnen op hun beurt schadelijk inwerken op duizenden andere menschen zelfs in de ver verwijderde toekomst. Wij zien dus hoe vreeselijk de verantwoordelijkheid voor één enkele onreine of kwade gedachte is. Heel veel kwaad wordt op die wijze gedaan en

ofschoon dit geheel onbewust gebeurt, bestaat er volstrekt geen twijfel aan, dat een zware verantwoordelijkheid rust op den mensch, die weet dat hij zijn gemoed had behooren te reinigen maar die nagelaten heeft dat te doen.

Wanneer het ons ooit mocht overkomen dat een onreine of slechte gedachte in ons oprijst, laten wij ons dan haasten om dadelijk een krachtige en levendige gedachte van goedheid en reinheid vlug op de andere trilling te doen volgen en voor zooveel mogelijk het kwaad opheffen, dat die mocht hebben gedaan. Gelukkig is dit alles zoowel waar van een goede gedachte als van een kwade; en de mensch, die dit beseft kan zich aan het werk zetten om een ware zon te zijn, die voortdurend op al zijn burens gedachten van liefde en kalmte en vrede uitstraalt. Dit is een grootsche psychische kracht en toch is het één, die binnen het bereik is van elk menschelijk wezen — van het armste zoowel als van het rijkste, van het kleine kind zoowel als van den grooten wijze. Hoe duidelijk toont deze overweging ons den plicht om onze gedachten te beheerschen en om die altijd te houden op den hoogsten standaard die voor ons mogelijk is!

GEDACHTENVORMEN.

Dit is echter slechts één van de gevolgen van het denken. Onze helderziende, die op het ontstaan van dit denken let, zou zien dat het niet alleen

deze altijd stralende en uiteenlopende trilling veroorzaakt maar dat het ook een bepaalden vorm maakt. Alle bestudeerders van Theosofie zijn bekend met het denkbeeld der elementale kernstof — dat vreemde, half-verstandelijke leven dat ons in alle richtingen omgeeft; zij weten hoe gemakkelijk deze antwoordt op de menselijke gedachte en hoe iedere aandrift uit het gedachte-lichaam van den mensch zich onmiddellijk kleedt in een tijdelijk voertuig dezer kernstof. Aldus wordt dit voor dien tijd een soort levend schepsel, waarvan de gedachtekracht de ziel en de elementale kernstof het lichaam is. Er kunnen oneindig veel soorten kleuren en gestalten van zulke gedachte-vormen of kunstmatige elementalen zooals zij soms genoemd worden, bestaan. Iedere gedachte trekt om zich heen de stof die geschikt is om haar uit te drukken en zet die stof in een trilling in overeenstemming met haar eigen trilling; aldus beslist het karakter der gedachte haar kleur en de studie harer wijzigingen en samenstellingen is buitengewoon interessant. Een lijst dezer kleuren met hunne beteekenis is gegeven in het boek dat ik juist noemde "*de Zichtbare en de Onzichtbare Mensch*," en een aantal gekleurde teekeningen van verschillende soorten gedachtevormen zal men aantreffen ter begeleiding van Mevrouw Besant's artikel over dat onderwerp in het Septemбернаummer van *Lucifer* 1896.

In zeer vele gevallen zijn deze gedachten slechts wentelende wolken van de kleur eigen aan het

bijzondere denkbeeld dat daaraan het aanzijn gaf; maar in het geval van een werkelijk bepaalden vorm zal een zuiver geteekende en dikwijls zeer schoone vorm worden aangenomen. Wanneer de gedachte zuiver verstandelijk en onpersoonlijk is — bijvoorbeeld wanneer de denker tracht een vraagstuk in algebra of meetkunde op te lossen — dan zullen zijn gedachtevormen en trillingsgolven tot het mentaal gebied beperkt zijn. Wanneer zijn gedachte echter van geestelijken aard is, wanneer zij gekleurd is met liefde en hooge aspiratie of diep onzelfzuchtig gevoel, dan zal zij opstijgen van het mentaal gebied en veel opnemen van den glans en de heerlijkheid van de boeddhische gebieden daarboven. In zulk een geval is haar invloed buitengewoon krachtig en elke dergelijke gedachte is een machtige kracht ten goede die niet kan nalaten een besliste uitwerking te hebben op alle andere mentale lichamen in de nabijheid wanneer die eenige hoedanigheid bevatten eenigzins in staat daarop te antwoorden.

Wanneer aan den anderen kant de gedachte in zich iets van het zelf of van persoonlijke begeerte bevat, richten haar trillingen zich terstond naar beneden en zij trekt om zich heen een lichaam van astrale stof toegevoegd aan haar bekleeding van mentale stof. Zulk een gedachte-vorm is in staat niet alleen om op de gedachtelichamen maar op de astrale lichamen van andere menschen te werken — dat is te zeggen bekwaam om niet

alleen een gedachte in hen op te wekken maar ook om hunne gevoelens in beweging te brengen. Hier zien wij wederom de verschrikkelijke verantwoordelijkheid om een zelfzuchtige gedachte uit te zenden of één geladen met laag en slecht magnetisme. Als iemand om ons heen een zwakke plaats in zijn karakter heeft — en wie heeft dat niet? — dan kan die zelfzuchtige gedachte van ons die zwakke plaats vinden en den kiem van kwaad in vergiftige bloesem en vrucht doen ontwikkelen. Maar reine en goede en liefhebbende gedachten en gevoelens zullen ook hun vormen maken en zullen op andere menschen net zoo krachtig op hunne wijze inwerken als de slechte in tegengestelde richting deden; zoodat dit voor ons een nuttigen werkkring opent wanneer eens onze gedachten en gevoelens volkomen onder de heerschappij van het hogere zelf staan.

HET WERK VAN DEN GEDACHTEVORM.

Het kan zijn nut hebben voor ons, wat nauwkeuriger over dezen gedachtevorm te denken en zijn verdere lotgevallen na te gaan. Dikwijls is iemand's gedachte bepaald gericht op iemand anders — dat wil zeggen, hij zendt van zich uit naar iemand anders toe een gedachte van afhankelijkheid, van dankbaarheid of somtijds ongelukkig van afgunst of nijd of haat. Zulk een gedachte zal zijn uitstralingen voortbrengen precies als een andere; maar de gedachtevorm die het

schept is als het ware doortrokken met een bepaalde bedoeling en zoo gauw als hij de mentale en astrale lichamen van den denker verlaat gaat hij direct naar de persoon toe waarop hij is gericht en hecht zich aan hem vast. Hij zou kunnen worden vergeleken met een Leidsche flesch met haar lading van electriciteit. Wanneer de mensch op wien hij gericht is, in passieven toestand is of wanneer hij in zich werkzame trillingen heeft overeenstemmende in aard met die van den gedachtevorm dan zal die zich dadelijk op hem ontladen. Zijn uitwerking zal natuurlijk zijn, een trilling uit te lokken gelijk aan zijn eigen, indien er nog niet zoo één is of om die te versterken wanneer die er al wordt aangetroffen. Wanneer iemands geest zich zoo zeer bezighoudt in andere richting dat het onmogelijk is voor de trilling om een ingang te vinden, zweeft de gedachtevorm om hem heen, wachtende op een gelegenheid om zich te ontladen.

Ongelukkig evenwel is de meerderheid van de gedachten der menschen in ons tegenwoordig stadium van ontwikkeling gewoonlijk op hen zelven gericht zelfs wanneer zij niet bepaald zelfzuchtig zijn. Zij zijn dikwijls zwaar gekleurd door begeerte en in zulk een geval dalen zij terstond neer en bekleeden zich met astrale stof en werken krachtig en volhardend in op den mensch die hen in beweging zet. Menigeen kan men omringd zien door een schil van gedachtevormen, die alle dicht

om hen heen zweven en voortdurend op hen inwerken. Hun neiging is in zulk een geval natuurlijk om zichzelf te copieeren dat wil zeggen, in hem een herhaling op te wekken van de gedachten waaraan hij zich vroeger heeft overgegeven. Menigeen voelt deze drukking op hem van buiten af — deze voortdurende opwekking van zekere gedachten; en wanneer de gedachten slecht zijn denkt hij er dikwijls aan als verleidende duivels die hem aanzetten tot zonde. Toch zijn zij geheel zijn eigen schepping en dus is de mensch als altijd zijn eigen verleider.

HEILZAME GEDACHTEN.

Let aan den anderen kant op het geluk dat deze kennis ons brengt en de enorme macht die zij in onze handen stelt. Zie hoe wij die kunnen benutten wanneer wij weten (en wie weet dat niet?) dat iemand verdriet heeft of lijdt. Misschien kunnen wij niets voor dien mensch doen op het stoffelijk gebied; er zijn dikwijls vele redenen die het verschaffen van stoffelijke hulp verhinderen hoe wij ook mogen wenschen ons best te doen. Dikwijls doen zich omstandigheden voor waarin onze lichamelijke aanwezigheid misschien niet heilzaam zou zijn voor hem dien wij willen helpen; zijn stoffelijk brein kan voor onze wenken door vooroordeel of godsdienstige onverdraagzaamheid gesloten zijn. Maar zijn astrale en mentale lichamen zijn veel gevoeliger, veel gemakkelijker voor indrukken vatbaar; en wij kunnen

die altijd naderen door golven behulpzame gedachten of liefderijk en vertroostend gevoel. Bedenk, dat het volstrekt zeker is, dat de gevolgen ervan moeten komen; er bestaat geen mogelijkheid van mislukking bij zulk een poging of inspanning om te helpen zelfs al treden er geen duidelijke gevolgen op het stoffelijk gebied in.

De wet van het behoud van arbeidsvermogen geldt even zeker op dit gebied als in onze aardsche werktuigkunde en de kracht die wij uitstorten moet zijn doel bereiken en moet zijn uitwerking hebben. Er kan geen twijfel bestaan of het beeld, dat wij onzen vriend tot troost of hulp willen voorhouden zal hem bereiken; of het zich duidelijk aan zijn geest zal voordoen wanneer het aankomt, hangt meest af van de bepaaldheid der omlijning die wij in staat zijn geweest er aan te geven en ten tweede van den toestand zijner gedachten op dien tijd. Hij kan zoo volkomen zijn beziggehouden met gedachten over zijn eigen beproevingen en lijden dat er weinig ruimte is voor een nieuw denkbeeld om binnen te dringen; maar in dat geval wacht onze gedachte eenvoudig zijn tijd af en wanneer ten laatste zijn aandacht wordt afgeleid of uitputting hem dwingt de werkzaamheid van zijn gedachten op te schorten dan zal zekerlijk de onze binnenglippen en zijn taak van barmhartigheid verrichten.

Volkomen hetzelfde is waar op andere hoogte van het sterke gevoel van afhankelijkheid en vriendschappelijkheid dat wij kunnen uitzenden naar

iemand die op die wijze lijdt; het kan zijn, dat hij op het oogenblik te volkomen is beziggehouden met zijn eigen gevoelens of misschien te opgewonden is om eenige ingeving van buiten te ontvangen en op te nemen maar binnenkort komt een tijd dat de trouwe gedachtevorm kan doordringen en zich ontladen en dan zal voorzeker ons medegevoel zijn behoorlijk resultaat hebben. Er zijn zooveel gevallen waarin de beste wil van de wereld op het stoffelijk gebied niets kan doen maar er is geen geval denkbaar waarin op het mentaal- of het astraal gebied niet eenige verlichting kan worden gegeven door krachtige, geconcentreerde liefdesgedachten.

De verschijnselen van gedachtegenezing toonen hoe machtig gedachten zelfs kunnen zijn op het stoffelijk gebied en daar zij zooveel gemakkelijker werken op het astrale en het mentale kunnen wij levendig beseffen welk een geweldig vermogen wij hebben wanneer wij het maar willen gebruiken. Laten wij er altijd aan denken ons iemand voor te stellen zooals wij wenschen dat hij is, het beeld, dat wij aldus van hem maken zal natuurlijk krachtig op hem inwerken en strekken om hem langzamerhand daarmee in overeenstemming te brengen. Laten wij onze gedachten vestigen op de goede hoedanigheden onzer vrienden, daar wij door aan een eigenschap te denken ertoe bijdragen om haar trillingen te versterken en daardoor krachtiger te maken. Het kan nooit goed zijn, te trachten de

gedachten en den wil van een ander te beheerschen zelfs al geschiedt dat voor wat een goed doel schijnt te zijn; maar het is altijd goed, iemand een hoog ideaal van onszelf voor te houden en zeer krachtig te wenschen dat hij spoedig in staat moge zijn dat te bereiken. Op deze wijze zullen onze geregelde gedachten altijd inwerken op hen die wij liefhebben en wij moeten ons herinneren dat die terzelfder tijd ook op ons inwerken; wij kunnen die benutten om gedachtekracht in ons te oefenen zoodat die altijd krachtiger en meer bepaald wordt. Wanneer wij zekere gebreken of ondeugden in iemands karakter kennen, laten wij hem dan krachtige gedachten van de tegenovergestelde deugden zenden zoodat deze langzamerhand in zijn karakter mogen worden ingebouwd. Nooit onder eenige omstandigheden moeten wij stilstaan bij wat slecht in hem is, want in dat geval zou onze gedachte er toe bijdragen om dat kwaad te versterken. Dat is de afschuwelijke zonde van babbelen en lasteren want dan zien wij een aantal menschen hun gedachten vestigen op de slechte eigenschappen van een ander, de aandacht van anderen, die het anders misschien niet zouden hebben opgemerkt, op dat slechte vestigende; en op die wijze strekt hun dwaasheid wanneer het kwaad al bestaat bepaald om het te vergrooten en wanneer het niet bestaat, zooals dikwijls het geval is, doen zij hun best om het te voorschijn te roepen. Wanneer de maatschappij een meer verlichten toestand bereikt, zullen de

menschen voorzeker leeren hun gezamenlijke gedachten op anderen te richten ten goede in plaats van ten kwade; zij zullen trachten krachtig de teleurgestelde deugd te verwezenlijken en dan gedachtegolven uitzenden naar den mensch die hun hulp noodig heeft; zij zullen aan zijn goede hoedanigheden denken en trachten door hun aandacht daarop samen te trekken hem daarvoor te versterken en te helpen; hun beoordeeling zal van die gelukkige soort zijn die even begeerig grijpt naar een paarl als onze moderne beoordeeling aanvalt op een denkbeeldig gebrek.

GEVOELIGHEID.

Er is een andere psychische eigenschap die wij allen eenigermate bezitten en dat is de eigenschap van gevoeligheid voor indrukken. Wij allen ontvangen die indrukken op verschillende tijden. Tot nu toe zijn zij onvolmaakt en volstrekt niet altijd betrouwbaar maar niettemin kunnen zij worden opgemerkt, nauwkeurig nagegaan en gebruikt als oefening voor de ontwikkeling van een meer volkomen vermogen. Menigmaal kunnen zij nuttig voor ons zijn door ons te zeggen waar hulp noodig is, waar een liefderijke gedachte of woord vereischt wordt. Soms kunnen wij van iemand den invloed van diepe neerslachtigheid voelen uitstralen. Wanneer wij ons de illustratie in "de Zichtbare en Onzichtbare mensch" herinneren van den man die onder den invloed was van neerslachtigheid zullen

wij ons herinneren hoe hij er geheel door ingesloten scheen, bijna even afdoende als de gierigaard ingesloten was door zijn gevangenis van op zichzelf geconcentreerde gedachten. Zij die zich dit indrukwekkende beeld herinneren zullen dadelijk begrijpen wat gedachten voor dezen man kunnen doen. Zij kunnen zijn trillingen versterken en hem helpen deze gevangenisjers te verbreken, hun verschrikkelijk gewicht af te werpen en zich vrij te maken van de zware wolk die hem omgeeft. Wanneer wij den indruk van neerslachtigheid van hem ontvangen kunnen wij er zeker van zijn, dat er de één of andere reden voor is en dat dit een gelegenheid voor ons is om te helpen. Daar de mensch werkelijk een vonk is van het Goddelijke moet er altijd in hem iets zijn dat zal antwoorden op onze krachtige, kalme, liefderijke gedachte en zoo kan hij gerustgesteld en geholpen worden. Laat ons trachten hem krachtig het gevoel mede te deelen dat in spijt van zijn persoonlijke verdrietelijkheden en moeielijkheden de zon nog schijnt boven alles en er nog veel is waarvoor hij dankbaar behoorde te zijn, veel dat goed en schoon is in de wereld. Dikwijls zullen wij de verandering waarnemen, die is teweeggebracht en dit zal ons aanmoedigen om het weer te probeeren want wij zullen bemerken dat wij deze psychische vermogens, die wij bezitten gebruiken — eerst onze gevoeligheid om te ontdekken wat verkeerd is, en dan onze gedachten om te helpen het in orde te maken.

Maar deze eigenschap van sensitiviteit kan ook worden misbruikt. Een geval daarvan zou zijn wanneer wij ons lieten neerdrukken hetzij door onze eigen verdrietelijkheden of lijden, of door in aanraking te komen met de neerslachtigheid in anderen. Hij die bijzonder sensitief is zal dikwijls veel tegenkomen dat onaangenaam voor hem is, vooral wanneer zijn lot hem in een groote stad plaatst of te midden van wat de moderne beschaving wordt genoemd; toch moet hij zich herinneren dat het zijn uitdrukkelijke plicht is, om gelukkig te zijn en alle gedachten van somberheid of wanhoop te weerstaan. Hij moet al zijn best doen om op de hogere gebieden de werkzaamheid op het stoffelijk gebied van de zon na te volgen, die zoo'n heerlijk symbool is van den Logos. Evenals deze zijn licht en leven uitstort zoo moet hij trachten een krachtig, kalm, rein middelpunt te zijn waardoor de goedheid en de kracht van omhoog op zijn medemensch kan worden uitgestort. Op deze wijze kan hij waarachtig een medewerker worden met God, want door hem en door zijn weerspiegeling ervan kunnen deze goddelijke goedheid en kracht velen aandoen die zij onmiddellijk niet konden bereiken.

De stoffelijke zon stort zijn leven en licht over ons uit, maar er kunnen lichtholen of kelders zijn waarin dat licht niet onmiddellijk kan door dringen; maar een spiegel die zich op de aarde bevindt op de hoogte van de holte of kelder kan deze

schitterende stralen zoo weerkaatsen dat zij kunnen reiken tot het binnenste uiteinde en de somberheid en duisternis verdrijven. Evenzoo gebeurt het soms dat de mensch zichzelf kan maken tot een spiegel voor de goddelijke heerlijkheid en dat deze door hem geopenbaard kan worden aan hen wier oogen anders blind zouden blijven voor haar schijnsel. Moeite en verdriet komen bij tijden tot ons allen maar wij moeten ons niet zelfzuchtig daaraan overgeven want als wij dat doen zullen wij onvermijdelijk anderen in gevaar brengen; wij zullen neerslachtigheid uitstralen om ons heen en die onder onze vrienden versterken. Er is altijd genoeg verdriet en zorg in de wereld; wij moeten die daarom niet zelfzuchtig vergrooten door te treuren over ons eigen deel aan moeite en verdriet maar liever ons plaatsen aan de zijde van God, die bedoelt dat de mensch gelukkig zal zijn. Laat ons er naar streven de neerslachtigheid van ons af te werpen zoodat wij ten minste berusting en kalmte uitstralen zelfs al kunnen wij niet bepaalde opgewektheid bereiken. In deze richting is er ook voor ieder onzer een groot en schitterend werk te verrichten en het ligt vlak bij de hand wanneer wij maar willen opstaan om het aan te vatten. Een andere wijze waarop wij deze eigenschap sensitiviteit kunnen misbruiken is om toe te laten dat wij zoo worden afgestooten door de ongewenschte eigenschappen die wij gevoelen in menschen die wij ontmoeten, dat wij niet in staat zijn, hen te helpen wanneer

ons een gelegenheid wordt geboden. Ieder goed en rein mensch heeft een sterk gevoel van instinctieve walging voor wat grof en slecht is; en uit dit niet te betwijfelen feit is een massa misverstand voortgekomen. Wanneer wij iemand ontmoeten die lomp en gemeen is zullen wij dat gevoel van walging ondervinden, maar wij moeten daaruit niet besluiten dat wij telkenmale wanneer wij dit gevoelen bepaald in aanraking zijn gekomen met iets dat vreeselijk slecht is.

NIET OVEREENSTEMMENDE TRILLINGEN.

Wanneer wij de zaak eenvoudig van den vormkant beschouwen is de oorzaak van de sterke afstooting tusschen den mensch van rein gemoed en den mensch wiens gedachten en gevoelens onrein zijn, eenvoudig, dat hun trillingen niet overeenstemmen. Elk hunner heeft in zijn astraal lichaam ten minste iets van de stof van alle ondergebieden van het astraal gebied; maar zij hebben die zeer verschillend gebruikt. De goede en reine mensch heeft voortdurend de fijnere soort trillingen ontwikkeld, die het gemakkelijkst in de hoogste soorten astrale stof werken, terwijl de mensch van onreine gedachten ter nauwernood dat gedeelte van zijn astraallichaam gebruikt heeft en in zich die trillingen heeft versterkt en krachtig gemaakt die in het bijzonder tot de grovere soort stof behooren. Bijgevolg zijn deze twee trillingen wanneer zij met elkaar in aanraking komen volstrekt

niet in overeenstemming en veroorzaken een sterk gevoel van oneenigheid en ongemak. Derhalve vermijden zij elkaar instinctief en slechts wanneer de brave mensch heeft gehoord van zijn plicht en zijn vermogen om te helpen, gevoelt hij dat hij behoort te probeeren om zijn niet harmonieuzen broeder, zij het ook uit de verte, te beïnvloeden. Wij moeten er echter aan denken dat twee personen die alleszins gelijkelijk braaf en ontwikkeld zijn, niettemin verre van overeenstemmend kunnen zijn, ofschoon het verschil tusschen hen niet zoo in uitersten moge gaan als dat hetwelk wij als voorbeeld namen, kan het niettemin volkomen voldoende zijn om een beslist gevoel van gebrek aan overeenstemming en daardoor van afstooting teweeg te brengen. Het is volstrekt niet veilig om aan te nemen dat, wanneer wij afkeer gevoelen voor het gezelschap van een zeker persoon, deze noodzakelijk slecht is. Deze fout is zoo dikwijls door goede, welmeenende menschen begaan dat het de moeite waard is, er eenigszins krachtig den nadruk op te leggen. Het is waar, dat wanneer men zulk een gevoel duidelijk ondervindt, dit een graad van gebrek aan overeenstemming aanduidt, die het moeilijk zou maken, die persoon op de gewone wijze te helpen, evenals wij, wanneer wij op het eerste gezicht een sterke aantrekkingskracht voor iemand gevoelen dit voor een zekere aanwijzing *kunnen* houden dat hier iemand is voor wien wij nuttig kunnen zijn, iemand die gemakkelijk van

ons zal overnemen en leeren. Maar niettemin is het ons ook mogelijk het gevoel van afstooting te overwinnen en wanneer er niemand anders is om de noodige hulp te bieden wordt het natuurlijk onze plicht om dat te doen.

Allen nu, moesten trachten te beseffen dat zij deze psychische vermogens al bezitten en wanneer zij dat beseffen moesten zij zich voornemen die verstandig en goed te gebruiken. Het is waar dat de verantwoordelijkheid groot is, laat ons er daarom echter niet voor terugdeinzen. Wanneer velen deze dingen onbewust ten kwade gebruiken, dan is het des te meer noodig, dat wij, die een beetje beginnen te begrijpen ze bewust en ten goede gebruiken. Laat ons dan al zulke vermogens blijde verwelkomen doch nooit vergeten, ze in evenwicht te houden door zorgvuldige studie en gezond verstand. Op die wijze zullen wij alle gevaar om ze te misbruiken vermijden; op die wijze zullen wij er ons op voorbereiden, andere en grootere krachten te gebruiken wanneer die in den loop der ontwikkeling tot ons komen — ze altijd te gebruiken voor het vooruithelpen van het groote Goddelijke Stelsel en voor het helpen van onzen medemensch.

THEOSOFISCHE
BIBLIOTHEEK
Tolstraat 154 Amsterdam

23 NOV. 2012

